

Verslag van het lunchdebat van 24/09/2015

Een onvoorwaardelijk basisinkomen voor iedereen?

Het universeel basisinkomen, een instrument voor een duurzame samenleving?

Op 24 september 2015 organiseerde de FRDO een lunchdebat over het universeel basisinkomen en de gevolgen die dat zou kunnen hebben op de duurzaamheid van onze samenleving.

Twee vooraanstaande sprekers kwamen over dit onderwerp praten tijdens een debat dat werd geleid door mevrouw Magda Aelvoet, voorzitter van de FRDO.

Philippe Van Parijs is professor aan onder meer de faculteit economische, sociale en politieke wetenschappen van de Katholieke Universiteit Leuven, waar hij sinds de oprichting in 1991 hoofd is van de Hoover-leerstoel in economische en sociale ethiek. In 1986 stond hij mee aan de wieg van het [Basic Income European Earth Network](#) (BIEN), dat in 2004 werd omgedoopt tot Basic Income Earth Network, een netwerk van personen en verenigingen die verband houden met of betrokken zijn bij het universeel basisinkomen. Professor Van Parijs is voorzitter van de Internationale Raad van het BIEN. Samen met Yannick Vanderborght publiceerde hij in 2005 ook een boek met als titel '[L'allocation universelle](#)'.

Professor Mateo Alaluf is doctor in de sociale wetenschappen en gewoon hoogleraar aan de ULB (Université libre de Bruxelles) en is onder andere gespecialiseerd in vraagstukken inzake werkgelegenheid. Hij was onder meer medeauteur van het boek '[Protection sociale et emploi](#)'.

Philippe Van Parijs begon zijn toespraak met een historisch overzicht van het begrip universeel basisinkomen. Dat basisinkomen bestond reeds in de 19de eeuw (er werden zelfs al veel vroeger premissen ontwikkeld). Sinds het begin van de jaren 1980 wordt het opnieuw onder de loep

genomen. Het is nog steeds actueel en zal in 2016 zelfs het thema vormen van een referendum in Zwitserland, al lijkt het weinig waarschijnlijk dat dit referendum tot resultaten zal leiden gezien de voorwaarden waaronder het voorstel werd ingediend.

Vervolgens legde hij uit wat een universeel basisinkomen (UBI) is door de 6 onvoorwaardelijke aspecten op te sommen die aan de basis ervan liggen:

1. Dit recht staat los van elke andere bijdrage
2. Het UBI wordt ook aan buitenlanders toegekend
3. De begunstigden mogen het basisinkomen naar goeddunken gebruiken
4. Het bedrag is identiek ongeacht de gezinssituatie → het UBI wordt op persoonlijke basis gegeven
5. Er wordt geen enkele tegenprestatie (werk, studies...) gevraagd
6. Het wordt aan iedereen gegeven, los van andere inkomsten.

Het UBI is dus een voetstuk waarop de persoon zich kan baseren. Dat voetstuk is niet groot en moet dus worden aangevuld (pensioen, invaliditeitsuitkering...); het neemt de plaats in van een gedeelte van die andere uitkeringen in. Het gaat bijgevolg niet om een eenmalige uitkering.

Voor Philippe Van Parijs is het belangrijk een gelijkgerechtigdheid binnen en tussen opeenvolgende generaties algemeen te verbreiden.

Historisch beschouwd moest de groei worden gestimuleerd om het probleem van de werkloosheid op te lossen. Vandaag merken wij dat die groei niet alleen voor problemen zorgt (onder meer op het vlak van milieu), maar ook de werkloosheid niet langer kan wegnemen. Er zijn bijgevolg twee oplossingen mogelijk: een arbeidsduurvermindering (in de praktijk moeilijk toe te passen: voor wie? onder welke voorwaarden) of een UBI (al wie wil stoppen met werken of minder wil werken, kan dat, waardoor de anderen de aldus vrijgekomen banen kunnen innemen).

Het UBI krijgt twee belangrijke soorten van kritiek te verwerken. De eerste soort heeft een ethisch karakter: is het denkbaar een bijdrage toe te kennen aan iemand die weigert te werken? De tweede soort is van praktische aard: hoe moet het UBI worden gefinancierd?

Voor Mateo Alaluf moet het begrip UBI in de huidige samenleving worden gesitueerd, met de machtsverhoudingen die daarin heersen. Als wordt aangenomen dat er geen wonderbaarlijke inkomensbron verschijnt, kan een UBI volgens hem slechts worden toegekend ten nadele van de sociale overdrachten, met andere woorden de sociale zekerheidsuitkeringen, de pensioenen en de gezondheidszorg.

Hij beweert principieel gekant te zijn tegen de idee om mensen rechtstreeks te subsidiëren ten nadele van de collectieve diensten en tegen de terugtrekking van de staat uit het sociale beleid. Duurzame ontwikkeling steunt echter op een nieuwe oriëntering van de productieve activiteiten die rekening houdt met ecologie en ook nieuwe banen creëert. Een dergelijke oriëntering hangt af van de collectieve keuzes en niet van de onvoorwaardelijke aanneme waarbij, net als bij het UBI, wordt aanbevolen dat elke persoon zelf de activiteiten valideert waaraan hij zich wijdt. Volgens Mateo Alaluf gaat het erom de sociale zekerheid, een waardig minimuminkomen en de arbeidsduurvermindering - waardoor wij allemaal aan de slag zouden moeten kunnen en beter zouden moeten kunnen werken - te verdedigen en uit te breiden.

